

Epitoma auctoris

Reuerendissimi patris domini Hugonis rē. Cardinalis / de historia libri Judith Epitoma

Quo cyro rege persarum / quidam medus / arphaxat nomine / in egbathanis ciuitate / me / dorum metropoli / surrexit: et repauit eaz / et mu / niuit inexpugnabilis: quasdam medie partes si / bi concilians: ita vt tandem toti medie imparet: Sed cambyfes cyri filius / que pater eius adhuc uiuens / re / gem assyriorum constituerat / et nabuchodonosor noiauerat / duodecimo ano regni sui / arphaxat supauit i campo ragau: qui est inter euphraten et tigrim: Factusq; monarcha / super / biuit in tartu / vt expugnatis omnib; puincijs vsq; ad iudea / et destructis dijs earum / se solum deum faceret appellari ab omnibus quos holofernes / dux militie exercitus eius / pote / rat subiugare. Ad audientes filij isrl / timentes ne in hierusa / lem et sanctuario dei similia faceret: miserunt in terminis ter / re per quos poterat in hierusalem esse iter: et munerit angu / steria viaru: et humiliauerit se coras domino / ad exhortatio / ne eliachim sacerdotis filij iesu filij iofedech. Et nūciatum ē holoferni / q; filij israel se parissent ad resistendum: et itinera motium conclusissent: Qui vocauit duces moab et ammon: querens ab eis / quis esset hic populus. Cui dixit achior dux filioz ammon: Populo isti nemo resistere potest: cum pla / catus est deo suo. Ad quod verbum iratus holofernes / iussit eum duci in bethuliam / qua obsederat. Sed nuncij timentes fundibularios bethulie / ligauerunt achior ad arboris: et que soluerunt fundibularij: et statuerunt in bethulia in medio senio / rum: Quibus cu exposuisset rei causam / ocias princeps siue dux populi / recepit eum in domo sua. Deficiente autē popu lo bethulie pre siti: statuerunt sacerdotes: vt nisi infra quinq; dies habuissent succursum / redderent holoferni ciuitatem et se. Super q; Judith inspirata diuinitus / reprehendit eos: eo q; temptassent deum: cui terminu imposuissent misericordie eius: Que d nocte egrediens ciuitatem / recepta est ab holo / ferne: que de nocte caput holofernis amputauit: et secum re / tulit in ciuitate. Quo facto / fugit exercitus holofernis: et sic liberata ē ciuitas per iudith. Hanc historiam trāstulit hie / ro / nymus / ad petitionem paulē et eustochij / de chaldeo in lati / num. Hic liber inter historiales libros apud hebreos com / putatur: et inter apocrypha: vt Tobias / Ecclesiasticus / Sa / pientia: vt dicit Hiero. super Regi. vbi determinat tres or / dines canonis veteris testamenti apud hebreos. In primo ordine ponens qnq; libros moysi: quos vocat legem. In se / cundo octo libros / scilicet Josue / Iudicum / Samueli / Sa / lachim / Esaiam / Hieremiam / Ezechielem / duodecim / pphetas: Et hunc ordinem vocat pphetas. In tertio ordine po / nit nouē libros / Job / David / Parabolas / Ecclesiasten / Can / tica / Danielē / Paralipomenon / Esdrā / Ester: Et hūc ordi nē vocat agiographa. Omnes alios libros vocat apocrypha: Quoz triplex ē diuersitas / scilicet / cui auctor ignorat / s; pa / tet veritas: vt Judith: et tales recipit ecclesia. Vel cui auctor igno / rat: et tales nō recipit ecclesia. Vel vtroq; modo: et neq; tales recipit ecclesia. Hiero. autem in prologo librum istū numerat inter agiographa. Sed dicendū q; Hiero. lar / ge sumit agiographa: vt in eis comprehendat primam spe / ciem apocryphoz: sicut dictū est in prologo super Tobias. Vel forte scriptoris vitio factū est hoc: qui scripsit agiogra / pha vbi deberet scribere apocrypha: Ita dic magister in hi / storijs. Premittit autē Hiero. prologum: in quo causam trāslationis et corruptas editiones: magis sensum ex sensu: q; verbum ex verbo sequens. Raban. so libz istū exposuit.

Explicit Epitoma in librum Judith.

seruite ex amore: in timore filiali. b In veritate: nō simulate. c Inquire: pulēres alios. d Et facia / tis: nō vt audietes audiat / vel vt sciat / tm: s; vt faciat / po / nius. Ps. Misericordia ei; i filios filioz / his q; fuat testamē / ti eius: et memores sūt mandatorz eius / ad faciendū ea. idest:

Si quis auditor est et nō factor / hic compa / ratur viro confide / ranti vultū natiuitat / suę in speculo: Cōsi / derauit enī se / et abijt: et statim oblitus est qualis fuerit. e

Placita sunt illi. Roma. xij. a. Refor / mamini i nouitate sen sus vestri: vt probetis que sit voluntas dei bona: beneplacens et perfecta. Hona / quo ad incipientes: Pla / cens / quo ad proficiē / tes: Perfecta / quo ad perfectos. Item bo / na / in coniugatis: be / neplacens / in continē / tibus: perfecta / in vir / ginib;.

Et filijs vestris mandate: quia patres tenentur instruire filios. g Iusticias: quo ad seipos. h Elemo / synas: quo ad proxi mos. Manere hic. Glo. In mūdo: qui transibit et concu / piscētia eius. j. Job. ij. c. Transibit / quo ad figuram / non qstū ad substantiā. j. Cor. vj. f. Preterit figu / ra huius mundi. k

Matrem vestraz. Hic patet q; pauci se pelierunt matrem su / am cū patre suo i vno sepulchro: quia pau / ci sūt q; dirigūt gres / sus suos vt exeant de ninie. Hesus / intentionē cordis. m

Creatis hinc. Glo. Relinquatis ter / rena desideria. n

Iniquitas eius. Glo. Trāgressio mā / datorum dei: que ip / sius orbis exterminatio est.

Factum est autem rē. Hucusq; locut; est senex tobias: Nunc agit auctor de reditu / iunioris tobie ad soceros suos / raguelez et annam: vbi et mor / tuus est. p

Tobias: minor. q Cunctis habitato / ribus. Eccl. xlv. a. Dilectus deo et hominibus rē. ij. Cor. vij. d. Prouidentes bona / non solum coram deo: sed etiam coram hominibus. r

Terre: viuētium. De qua Ps. Credo videre bona domini in terra viuētū rē. Matth. v. a. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram.

Explicit Postilla super librum Tobie.

ergo filij mei / patrem vestrz: Seruite domino i veritate: et inquirete / vt faciatis que placita sunt illi: et filijs vestrīs mandate: vt faciant ius / ticias et elemosynas / vt sint memores dei / et benedicant deum i omni tempore / in ve / ritate et in tota virtute sua. Nunc ergo filij audite me / et nolite manere hic: sed qua / cūq; die sepelieritis matrē vestram / circa me in vno se / pulchro / ex eo dirigite gres / sus vestros vt exeatis hinc. Cūdeo enim quia iniquitas eius / sinez dabit ei. Factum est autem post obitum matrē suę: tobias abcessit ex ninie cum vxore sua et filijs et fi / liorum filijs: et reuersus est ad soceros suos: Inuenitq; eos incolumes / in senectute bona: et curam eorum gessit: Et ipse clausit oculos eoz: et omnē hereditatem domus raguelis / ipse percepit: vi / ditq; quintam generationē / filios filiorum suoz. Et cō / pletis annis nonagita et no / uem / in timore domini: cum gaudio sepelierunt eum om / nes cognati eius. Et om / nis generatio eius / in bona vita / et in sancta conuersa / tione permansit: ita vt accep / ti essent tam deo q; homini / bus / et cunctis habitatorib; terre.

Explicit liber tobie.